

Motion om att upptäcka och åtgärda otrygghet på utsatta platser

Motion av Annika Elmlund (M)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarråd Alexander Ojanne

Sammanfattning av ärendet

Annika Elmlund (M) föreslår i en motion till kommunfullmäktige att stadsdelsnämnderna ska ges i uppdrag att identifiera de områden och utsatta platser i Stockholms stad som upplevs som otrygga samt att staden tar fram ett åtgärdsprogram/handlingsplan för hur man bäst ska trygga dessa utsatta platser som också involverar civilsamhälle och näringsliv.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, Bromma stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Fastighetsägarna i Stockholm och Stockholms handelskammare. Fastighetsägarna i Stockholm och Stockholms handelskammare har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret lyfter att det pågår ett omfattande arbete med att identifiera otrygga platser i samverkan med andra aktörer, exempelvis lokala näringsidkare, samt att vidta åtgärder för att minska otryggheten.

Bromma stadsdelsnämnd delar uppfattningen att identifiering av otrygga platser är viktigt och behöver följas upp. Nämnden arbetar redan med att identifiera och hantera synpunkter om platser som upplevs otrygga samt insatser för att öka trygghet och minska brottslighet.

Järva stadsdelsnämnd anser att det inte föreligger behov av ytterligare en stadsgemensam struktur för kartläggning av otrygghet på utsatta platser eller att staden centralt bör ta fram ett åtgärdsprogram eller en handlingsplan.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd anser att de metoder och verktyg som staden har idag för att kartlägga och åtgärda otrygghet är adekvata och att det är respektive nämnd eller bolag i staden som är bäst lämpade att genomföra trygghetsskapande åtgärder.

Föredragande borgarrådets synpunkter

I Stockholm ska alla stadsdelar vara trygga och stockholmare ska vara trygga i det offentliga rummet. Det övergripande målet för stadens samlade brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete är att Stockholm ska vara en trygg och säker stad.

Stadens arbete med situationell prevention för att förhindra och försvåra brott utgår från Stockholms stads trygghetsprogram 2024-2027 och den stadsövergripande samverkansöverenskommelsen mellan Stockholms stad och Polisregion Stockholm. De lokala arbetena med lägesbilder över brottsligheten, orsaksanalyser, åtgärdsplaner och uppföljning utgör grunden för trygghetsarbetet. Förslagen som framförs i motionen är inte nya. Det pågår redan ett arbete runt om i stadsdelarna och på central nivå. Jag vill därför hänvisa till stadsledningskontorets och stadsdelsnämndernas utlåtanden som redogör för de olika arbeten som pågår.

Bilaga

Motion om att upptäcka och åtgärda otrygghet på utsatta platser, dnr KS
2023/1219-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarråden Dennis Wedin och Andrea Hedin (båda M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen
2. Att därutöver anföra

I Stockholm finns en mängd otrygga platser. Det kan vara trappor, gator och tunnlar som är mörka eller ligger undanskymda. Trots att de ligger centralt kan de ändå kännas otrygga - speciellt kvällstid. För att öka tryggheten behöver vi kartlägga dessa specifika platser och tidpunkter där människor känner sig som mest utsatta. Vi saknar helt majoritetens utlovade ”krafttag i arbetet med att lyfta och förbättra centrummiljöerna i staden” och antalet öppna drogcener är fortfarande på samma nivå som när majoriteten tillträdde. Otryggheten som många stockholmare upplever i sin egen stad är en av vår tids stora utmaningar och behöver prioriteras politiskt i staden, det gör den inte med det nuvarande styret.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 21 augusti 2024

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Christofer Fjellner, Johan Paccamonti och Jonas Nilsson (alla M) som är likalydande med Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

I en motion till kommunfullmäktige skriver Annika Elmlund (M) att det finns en mängd otrygga platser i Stockholm. Det kan vara trappor, gator och tunnlar som är mörka eller ligger undanskymda. Trots att de ligger centralt kan de ändå kännas otrygga – speciellt kvällstid. För att öka tryggheten behöver staden enligt motionen kartlägga dessa specifika platser och tidpunkter där människor känner sig som mest utsatta.

Enligt motionen har forskning gjorts som pekar ut vilka bostadsområden som upplevs som otrygga, men inte vilka gator eller parker det gäller och vid vilka tidpunkter på dygnet. Mycket talar för att otrygghet snarare är kopplat till specifika platser än hela områden. Genom att i detalj kartlägga var människor är otrygga och vad som kännetecknar dessa platser kan vi genomföra mer effektiva insatser för att minska otryggheten.

Staden ska, enligt motionen, inte ensam möta utmaningarna med de otrygga platserna som finns i Stockholm utan näringslivet och civilsamhället bör också involveras i arbetet.

I motionen föreslås kommunfullmäktige besluta:

- Att ge stadsdelsnämnderna i uppdrag att identifiera de områden och utsatta platser i Stockholms stad som upplevs som otrygga.
- Att staden tar fram ett åtgärdsprogram/handlingsplan för hur man bäst ska trygga dessa utsatta platser som också involverar civilsamhälle och näringsliv.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, Bromma stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Fastighetsägarna i Stockholm och Stockholms handelskammare. Fastighetsägarna i Stockholm och Stockholms handelskammare har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 21 mars 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms offentliga rum ska vara av hög kvalitet och trygghets- och trivselskapande insatser genomförs regelbundet i stadens miljöer för att göra dessa till attraktiva och trevliga platser att vistas i för både besökare och boende i området. Stadsledningskontoret bedömer att arbetet med att upptäcka och åtgärda otrygghet på utsatta platser ligger i linje med mål 3.6 - Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser i kommunfullmäktiges budget.

Staden har en central roll i arbetet med att öka tryggheten och minska brottsligheten i samhället. Arbetet regleras bland annat utifrån lagen om kommuners ansvar för

brottsförebyggande arbete, som syftar till att säkerställa att kommunernas brottsförebyggande arbete är effektivt och kunskapsbaserat.

Arbetet med att skapa en trygg stad är ett ansvar som sträcker sig över samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Stadsdelsnämnderna har ansvar för samordningen av det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet inom respektive geografiskt område.

En strukturerad samverkan är avgörande för ett effektivt brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Samverkansprocessen är ett kunskapsbaserat arbetssätt om hur lokala aktörer tillsammans ska arbeta brottsförebyggande. Samverkan i brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete innebär att aktörer samordnar och tillför sina specifika resurser, kompetenser och kunskaper för att minska risken för brott. Syftet med samverkan är att aktörer tillsammans skapar ett resultat som är mer än vad en part på egen hand kan åstadkomma.

Stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete utgår från stadens trygghetsprogram och bygger till stor del på samverkansöverenskommelsen med polisregion Stockholm med fem prioriterade områden där otrygga och brottsutsatta platser är ett.

I samtliga stadsdelsnämndsområden tas lokala samverkansöverenskommelser fram mellan stadsdelsnämnderna och lokalpolisområdena. Inom ramen för arbetet identifieras gemensamma prioriterade samverkansområden i en gemensam lokal lägesbild. Utifrån den lokala lägesbilden tas en åtgärdsplan fram.

Utöver arbetet som sker inom ramen för de lokala samverkansöverenskommelserna med lokalpolisområdena arbetar stadsdelsnämnderna på olika sätt för att fånga behov av åtgärder på specifika platser som upplevs som otrygga.

Detta arbete sker bland annat utifrån:

- platssamverkan där bland annat lokala näringsidkare ofta deltar
- operativa lägesbilder som genomförs veckovis
- digitalt kartverktyg för att utveckla och systematisera arbetet med operativa lägesbilder
- trygghetsinventeringar och trygghetsvandringar
- medborgardialoger och medborgarförslag
- lokala brottsförebyggande råd
- Tyck-till-appen

Utifrån den information som inhämtas och de analyser som görs vidtas lämpliga åtgärder som exempelvis slyröjning i parker och grönområden i syfte att öka den upplevda tryggheten samt olika typer av platsaktiveringsinsatser.

Sedan 2018 finns även möjlighet för samtliga nämnder i staden att ansöka om trygghetsinvesteringar i den fysiska miljön. En viktig del av arbetet med trygghetsinvesteringar bygger på den lokala problembilden kopplat till otrygghet och brottsutsatthet samt åtgärder som ligger i linje med och är logiskt kopplade till problembilden.

Utöver detta arbete deltar staden även i ett regionalt brottsförebyggande arbete tillsammans med Region Stockholm, polisregion Stockholm, Länsstyrelsen i Stockholm, länets kommuner och andra berörda aktörer. Arbetet inbegriper bland annat en gemensam lägesbild för länet och att minska antalet öppna drogsener.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 mars 2024 följande.

Nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 februari 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Bromma stadsdelsförvaltning delar uppfattningen att det är viktigt att identifiera otrygga platser samt införa riktade åtgärder för att öka upplevelse av trygghet och förebygga brott. Det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet är prioriterat för Stockholms stad såväl som för Bromma stadsdelsförvaltning. Arbetet utgår från stadsövergripande styrdokument inom området och bedrivs av en mängd olika aktörer och för många målgrupper. Det brottsförebyggande arbetet är riktat mot såväl individ- som gruppnivå.

Stadsdelsförvaltningen jobbar aktivt tillsammans med berörda lokala aktörer i området för att hela stadsdelsområdet ska vara en trygg plats att vistas i. Förvaltningen har tagit fram åtgärdsplan med trygghetsskapande åtgärder, enligt den samverkansöverenskommelse som stadsdelen har med polisen, utbildningsförvaltningen och trafikkontoret.

För Bromma stadsdelsförvaltning bygger en stor del av det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet på lokala samverkansöverenskommelsen med polisen. I samverkansöverenskommelsen identifieras gemensamma prioriterade samverkansområden utifrån behov i en gemensam lägesbild. Lämpliga åtgärder i form av en åtgärdsplan tas fram årligen. Effekten av åtgärderna följs upp och analyseras i samband med att en ny lägesbild tas fram. Vidare genomförs också operativa lägesbilder veckovis inom en förvaltningsövergripande samverkansgrupp där även lokalpolisen deltar. Under 2024

implementeras ett digitalt kartverktyg för att utveckla och systematisera arbetet med operativa lägesbilder, där syftet bland annat är att ha fler riktade och gemensamma trygghetsskapande åtgärder med utgångspunkt i den operativa lägesbilden på karta. Stadsdelsförvaltningens kontakt med näringslivet i det löpande trygghetsskapande

arbetet sker främst genom platssamverkan Brommaplan, Blackeberg samt samverkan kring Ulvsunda industriområde. Fokus är samverkan för en trygg, trivsamt och tillgänglig stadsdel.

Arbetet syftar bland annat till att stimulera handlare och företagare till att själva starta en företagarförening samt delta aktivt i trygghetsinsatser. En stark företagarförening som deltar i det trygghetsskapande arbetet kan genom sitt engagemang påverka platsens utveckling positivt och bidra till ökad attraktionskraft för medborgare och kunder. Exempel på platsaktivering inom stadsdelsområdet är Sommar i Bromma, där civilsamhälle och näringsliv deltar aktivt med olika event på otrygga platser.

Utöver samverkansöverenskommelsen genomförs ständigt förbättringar i parker och grönområden med syftet att öka både tryggheten och tillgängligheten i stadsdelsområdet. Till exempel genomförs belysningsåtgärder, slyröjning och nedklippning av siktskymmande växtlighet. Olika typer av spontanaktivitetsytor anläggs och upprustas varje år på parkmark i områden som idag upplevs otrygga. Detta gör att fler människor rör sig i området, vilket minskar otryggheten. Åtgärder planeras efter inkomna synpunkter från allmänheten via Tyck till-appen samt efter ronderingar. Det sker också långsiktig planering utifrån förvaltningens olika styrdokument. Både driftåtgärder och investeringar görs ofta i samarbete med Trafikkontoret.

Trygghetsmätningar genomförs både inom staden och polisregionen regelbundet. Stockholms stad genomför en var tredje år en trygghetsmätning som genomförs årligen där resultaten kan brytas ner på stadsdelsnivå. De som deltar i mätningen har möjlighet att uppge om man upplever otrygghet, huruvida man varit utsatt för brott; oavsett om det är polisanmält eller ej. I trygghetsmätningarna kan man se att den upplevda otryggheten generellt minskar eller håller sig på samma nivå som tidigare år. Trygghetsmätningarna är en källa, bland flera, vid framtagandet av nya lokala lägesbilder och utvärdering av densamma. Upplevelsen av trygghet är viktigt och prioriterat, men också en subjektiv upplevelse som kan variera mellan människor och skifta mellan tidpunkter på dygnet och årstider på året samt påverkas av aktuella händelser. Förvaltningen genomför därför också flertal trygghetsvandringar vid olika tidpunkter av året för att identifiera otrygga platser i utemiljöer samt anordnar medborgardialoger inför olika typer av trygghetsinvesteringar i stadsdelsområdet.

Stadsdelsförvaltningen arbetar redan med att identifiera och hantera synpunkter om platser som upplevs otrygga samt insatser för att öka trygghet och minska brottslighet. Det brottsförebyggande och trygghetskapande arbetet bedrivs kontinuerligt och utvecklas ständigt för att möta aktuella behov.

Järva stadsdelsnämnd

Järva stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 mars 2024 följande.

1. Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

2. Ärendet justeras omedelbart.

Reservation av Ole-Jörgen Persson m.fl. (alla M) yrkade bifall till motionen.

Järva stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 februari 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det samlade trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete som redan bedrivs ger förvaltningen god kännedom om vilka platser i stadsdelsområdet som upplevs otrygga. Tillsammans med statistiska underlag och kanaler för invånarnas synpunkter och engagemang har nämnden en bred och djupgående informationstillgång avseende otrygga platser. Förvaltningen bedömer att det i dagsläget inte finns behov av ytterligare en stadsgemensam struktur för kartläggning eller åtgärdsprogram/handlingsplan för åtgärder på otrygga och brottsutsatta platser. Den struktur, ledning samt styrning som ligger i stadens styrande dokument bedöms som tillräckligt för ett systematiskt arbete med otrygghet i stadsmiljön.

Stadens trygghetsprogram

Nämndens trygghetsarbete utgår från stadens trygghetsprogram. I programmet är samverkan internt och med externa parter en bärande princip tillsammans med framtagandet av lokala lägesbilder, åtgärder och uppföljning.

Samverkansöverenskommelse med polisen och årlig lägesbild

Utifrån stadens övergripande samverkansöverenskommelse med polisen (SÖK) har en lokal samverkansöverenskommelse slutits.

Varje år tas en årlig lägesbild fram med gemensamma prioriteringar som innefattar åtgärder på utpekade platser och sociala åtgärder riktade till specifika målgrupper.

Platssamverkan

Platssamverkan sker på tre prioriterade platser: Rinkeby, Tensta och Husby. Förvaltningen samverkar med fastighetsägare, näringsidkare, polis och civilsamhälle. Platserna är prioriterade utifrån att de varit och fortfarande är präglade av det sociala utanförskapet där förekomsten av öppna drogsener är en del i problembilden. Inom ramen för platssamverkan sammanställer de deltagande parterna lägesbilder som kopplas till åtgärder. När behov aktualiseras på andra platser finns beredskap att i samverkan organisera trygghetsskapande insatser utifrån aktuell problembild.

Förvaltningens roll i polisens kartläggning och lägesbild

Genom att inhämta lägesbilder i platssamverkan, trygghetsdialoger och andra forum skapar förvaltningen en omfattande och djupgående bild av den situationella statusen i stadsdelsområdet.

I polisens återkommande kartläggning av öppna drogsener är förvaltningen en aktiv part. Likaså i polisens beredning med att ta fram lägesbilden över utsatta områden.

Operativ lägesbild

Varje vecka träffas representanter från stadsdelsförvaltningen, polisen, idrotts- och utbildningsförvaltningarna, fastighetsägarna, vaktbolag, brandförsvaret med flera. Forumet ger deltagarna möjlighet till att utbyta observationer och erfarenheter från sin närvaro i stadsdelsområdet. Erfarenhetsutbytet är ofta specificerat till namngivna platser. Tillsammans utarbetas veckovis en operativ lägesbild som är en sammanställning över den aktuella situationen i företrädesvis utemiljön. I den operativa lägesbilden följer samverkansparterna trender och utveckling i de olika stadsdelarna. Den operativa lägesbilden fördjupas och analyseras under ett gemensamt månadsmöte vilket gör att berörda parter får samsyn och gemensamt kan prioritera var resurser ska sättas in.

Lokalt brottsförebyggande råd

Järva stadsdelsnämnd har startat ett lokalt brottsförebyggande råd som involverar nämndens politiker, förvaltningens ledning och representanter från externa lokala aktörer med engagemang i det brottsförebyggande arbetet. Inom rådet ges deltagande parter möjlighet att dela information om bland annat den aktuella situationen i stadsdelsområdet och däribland otrygga platser. Forumet ger möjlighet för deltagande aktörer att prioritera var insatser ska genomföras.

Invånarperspektiv på otrygga platser

I det trygghetsskapande arbetet följer nämnden den statistiska utvecklingen för invånarnas upplevelse av otrygghet.

För att öka tryggheten i stadsmiljön genomför förvaltningen tillsammans med andra aktörer årligen ett antal trygghetsinventeringar i stadsmiljön som innebär gemensamma promenader enligt en förutbestämd rutt. I inventeringarna uppmärksammas platser som upplevs som ensliga, mörka och slitna.

Stadsdelsnämnden har tillsammans med exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret inom ramen för Fokus Järva genomfört en serie områdesbaserade dialoger. Förvaltningen har för avsikt att utveckla dialogerna som en del i trygghetsarbetet.

Om en enskild invånare vill felanmäla eller lämna synpunkter på stadens trafik- och utemiljö kan det göras genom stadens Tyck till-app. För de som inte har möjlighet att använda applikationen finns även ett telefonnummer att ringa in till. Nämnden har även en funktionsbrevlåda för frågor och iakttagelser kopplade till säkerheten och tryggheten på Järva.

Det går även att lämna in medborgarförslag om allt som invånarna vill lyfta förslag på, däribland otrygghet.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 mars 2024 följande.

1. Skarpnäcks stadsdelsnämnd överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 17 januari 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Att känna sig trygg är en prioriterad fråga för Stockholms stad. Stora delar av stadens verksamheter samverkar och är avgörande för att öka tryggheten. Förskola, skola, socialtjänst, stadsutveckling och riktade insatser medverkar till att öka den upplevda tryggheten och för att förebygga brott i Stockholm. Ett av sätten som Stockholms stad mäter trygghet på är trygghetsmätningen som är en enkätundersökning om utsatthet för brott, upplevelser av ordningsstörningar och upplevelse av trygghet eller oro för att utsättas för olika typer av brott.

Stadsdelsförvaltningen och polisen tar varje år fram en lokal lägesbild där otrygghet och brottslighet i stadsdelens olika områden framgår. Lägesbilden är även en del av de lokala samverkansöverenskommelserna som tecknas mellan stadsdelsförvaltningarna, polisen, utbildningsförvaltningen samt trafikkontoret.

Stadsdelsförvaltningen arbetar med de platser som identifieras som otrygga genom exempelvis platssamverkan och platsaktivering. Det sker genom olika forum som lokala brottsförebyggande råd samt samverkansstrukturen Skarpnäckslyftet där lokala aktörer möts varannan vecka för att arbeta med lokala frågor gällande trygghet. I Skarpnäckslyftet ingår bland annat stadsdelsförvaltningen, Stockholmshem, Polisen, stadens mobila ordningsvakter, Stiftelsen på rätt väg, Nytida, MTR mfl.

Stadsdelsförvaltningen har även ett samarbete med Stiftelsen på rätt väg som ett antal kvällar i veckan rör sig i Bagarmossen och Skarpnäck och utifrån sina observationer skriver rapporter om otrygga platser eller iakttagelser av avvikande händelser.

Under hösten 2023 anställdes två fältassistenter som rör sig ute och även de rapporterar in händelser och platser utifrån sina observationer.

Rapporterna som inkommer ligger till grund för vidare analys som görs både inom övergripande BRÅ, av säkerhetssamordnare samt även genom att de läggs in i kartverket PointSurvey och där syns som markeringar på kartor vilket gör att det över tid går att se vilka hotspots och otrygga platser som rapporteras in.

Stadsdelsförvaltningen anordnar varje år ett trygghetstorg i en av stadsdelarna i området. Det är ett tillfälle för aktörer att tillsammans möta invånarna och diskutera trygghetsfrågor. Därutöver genomför stadsdelsförvaltningen och Polisen trygghetsvandringar två gånger per år. De görs på platser som rapporterats in som otrygga för att ta reda på vad som kan åtgärdas. Med på trygghetsvandringarna finns aktörer som har mandat att genomföra trygghetsskapande åtgärder. Även boende och

företagare bjuds in att delta och kan delge sina synpunkter och visa på platser som de upplever som otrygga. Under trygghetsvandringen hösten 2023 deltog bland annat unga tjejer och seniorer för att visa på platser som de upplever som otrygga i sitt närområde.

I Stockholms stads budget finns medel avsatta för investeringar i trygghetsskapande åtgärder. Investeringarna ska vara i den fysiska miljön dit allmänheten har tillträde som gator, torg och parker. Stadsdelsförvaltningen har bland annat sökt och beviljats investeringar för att anlägga en hundrastgård, förstärka belysning i samband med parkupprustning och för utsmyckning av gångtunnlar.

Förvaltningen anser att de metoder och verktyg som staden har idag för att kartlägga och åtgärda otrygghet är adekvata och att det är respektive förvaltning eller bolag i staden som är bäst lämpade att genomföra trygghetsskapande åtgärder. I de fall flera förvaltningar och/eller bolag är berörda samverkar stadsdelsförvaltningen med dessa.